

Ämne: Samhällskunskap / Livskunskap

Årskurs: 4

Lektionsplanering: Gängkriminalitet

Tema: Gängkriminalitet

Jag utgår från Lgr22 och centralt innehåll för samhällskunskap och livskunskap i årskurs 4, där fokus ligger på att eleverna ska få grundläggande kunskaper i hur samhället fungerar och hur de kan påverka sin egen och andras livssituation, samt förstå vikten av trygghet och respekt. Lektionen anpassas efter elevernas ålder för att skapa förståelse om allvarliga samhällsfrågor utan att bli för skrämmande, med fokus på värdegrund och förebyggande.

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll	Betygskriterium E	Betygskriterium C
Hur individer och grupper påverkar och påverkas av samhället och andra människor.	Eleven kan med viss säkerhet samtala om och ge exempel på hur individer och grupper påverkar och påverkas av samhället.	Eleven kan med säkerhet samtala om och ge exempel på hur individer och grupper påverkar och påverkas av samhället.
Regler, lagar och deras betydelse för individer och samhälle.	Eleven kan beskriva några enkla regler och deras betydelse för människor.	Eleven kan förklara regler och deras betydelse för människor.

Lärlarleda instruktioner

1. Introduktion till ämnet (10 min)

- Presentera ämnet gäng och kriminalitet på ett enkelt och begripligt sätt.
- Förklara vad ett gäng är och varför vissa människor kan hamna i gäng.
- Diskutera kort skillnaden mellan att välja rätt och fel väg i livet.
- Använd bilder eller berättelser som är lämpliga för åldern.
- Engagera eleverna genom att ställa frågor kring deras tankar om gruppsyck och tillhörighet.

2. Vad är brott och varför finns lagar? (10 min)

- Tala om varför vi har lagar och regler i samhället.
- Ge exempel på enkla lagar som barn kan relatera till (t.ex. att inte slåss, att respektera andra).
- Förklara vad brott är och varför vissa handlingar är olämpliga.
- Diskutera vad som händer om man bryter mot regler och lagar.

3. Följder av att vara med i ett gäng (10 min)

- Beskriv varför det kan vara farligt att hamna i ett gäng.
- Prata om känslor som rädsla, oro och varför alla behöver känna sig trygga.
- Förklara att det finns hjälp att få om man hamnar i svåra situationer.
- Ge exempel på hur man kan säga nej till gruppträck.

4. Grupparbete - Hur undviker man att hamna i ett gäng? (10 min)

- Dela in eleverna i små grupper.
- Diskutera och skriv ner bra sätt att undvika att hamna i en negativ grupp.
- Varje grupp får sedan berätta för klassen.

5. Sammanfattning och reflektion (10 min)

- Samtala om vad eleverna lärt sig.
- Ställ frågor för att få elever att fundera på hur de själva kan agera.
- Förtydliga vikten av att prata med vuxna om något känns svårt.
- Avsluta med en positiv blick på framtiden och att alla kan göra bra val.

Ämnesinnehåll

- **Gäng och gruppträck:** Förklara vad ett gäng är och hur det kan påverka människor. Ofta handlar det om att känna tillhörighet, men ibland leder det till felaktiga val. Missförstånd är att gäng alltid är våldsamma; ibland handlar det mest om lojalitet och gemenskap.
- **Brott och lagar:** Grundläggande förståelse för att det finns regler i samhället som skyddar oss. Lagar är till för att alla ska känna sig trygga. Vissa tror att lagar är bara regler vuxna bestämmer, men de är viktiga för allas säkerhet.
- **Följ regler och konsekvenser:** Om man bryter mot regler finns konsekvenser som kan göra livet svårt. Det är viktigt att förstå sammanhang och att alla kan göra misstag men också rätta till dem.
- **Trygghet och känslor:** Känslor som rädsla och oro är vanliga när människor hamnar i svåra situationer. Alla har rätt att känna sig trygga. Myten att man måste klara allt själv är fel, hjälp finns att få.
- **Val och möjligheter:** Eleverna får reflektera över sina val och hur

man kan göra val som leder till en trygg och positiv framtid.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Gäng	En grupp människor som håller ihop, ibland för olagliga saker	Från engelska "gang", ursprung i fornengelska
Brott	Handling som bryter mot lagen och kan straffas	Från fornsvenska "brott", betyder "överträdelser"
Lagar	Regler som styr samhället och alla människor	Från gammalnordiska "lagr", betyder "fastställd regel"
Trygghet	Känslan av att vara säker och skyddad	Från fornsvenska "trygg", betyder "säker"
Gruppptryck	När någon påverkas att göra något för att passa in i en grupp	"Tryck" betyder påverkan eller press

Diskussionsfrågor

1. Om någon i din klass blir ledsen för att andra är taskiga, hur kan du hjälpa till? Är det viktigt att stå upp för sina kompisar? Varför? Hur känner man sig om ingen hjälper?
2. Tänk att en vän vill att du ska göra något du vet är fel, men du vill vara snäll. Hur kan du säga nej? Vad kan hända om man alltid gör som andra vill?
3. Varför tror du vissa unga hamnar i gäng? Kan det finnas något bra i att känna gemenskap, och hur kan man få det på andra säkra sätt?
4. Vad betyder det att känna sig trygg? Vad kan vi göra i skolan och hemma för att alla ska känna sig trygga?

Aktivitet

Eleverna får arbeta i grupper och rita en affisch som visar vad trygghet betyder för dem och hur man kan säga nej till gruppptryck. Affischerna sätts upp i klassrummet som stöd för fortsatt arbete med värdegrund. Under arbetet får de diskutera situationer där de kan känna sig trygga respektive otrygga och vad man kan göra i svåra situationer. Aktiviteten avslutas med att grupperna berättar om sina affischer, vilket ger både reflektion och stärkt gemenskap.

Exit-ticket

Fråga	Svar
Vad är ett gäng?	En grupp människor som håller ihop, ibland också för olagliga saker.
Varför finns lagar?	För att alla ska känna sig trygga och veta vad som är rätt och fel.
Vad är ett brott?	Något man gör som är mot lagen.
Varför ska man följa regler?	För att skydda sig själv och andra.
Vad kan hända om man bryter mot lagar?	Man kan få konsekvenser som straff eller hjälp.
Hur kan man säga nej till grupstryck?	Genom att vara tydlig och prata med vuxna eller vänner.
Vad betyder trygghet?	Att känna sig säker och skyddad.
Vad ska man göra om man är rädd eller orolig?	Prata med en vuxen man litar på.
Varför är det viktigt att prata med vuxna?	De kan hjälpa och stödja om man har problem.
Vad kan man göra för att alla ska känna sig trygga i skolan?	Vara snälla mot varandra och säga ifrån vid dåligt beteende.

Citat

"Att ungdomar söker gemenskap är naturligt, men alla måste få möjlighet att känna sig trygga och bli sedda" – Anders, socialarbetare 2021. Detta citat poängterar vikten av att skapa trygga miljöer för unga, vilket är centralt i lektionen.

"Genom att prata om svåra ämnen öppnar vi dörrar för samtal och förståelse, vilket kan förebygga kriminalitet" – Maria, skolkurator 2019. Citatet visar hur viktigt det är att ha öppna samtal på skolor för att förebygga problem som gängkriminalitet.

Tags: [Lektion](#)